

NILS MÅNSSON MANDELGREN

Nils Månsson-Mandelgren i rutig nattrock sittande vid sitt arbetsbord i lägenheten på Svartensgatan 14 på Söder i Stockholm intill Mosebacketorg, där han var bosatt mellan 1864 och 1894. Runt om på väggarna är belamrat med böcker och insamlat material från resorna. Det var här han under vinterhalvåret satt och renritade och renskrev sitt insamlade studiematerial från resorna. Modell i Mandelgrenrummet, gjord efter en pennteckning av Mandelgren från 1881.

Mandelgrenrummet ägnas åt folklivsforskaren och hans liv och verk. Mandelgren dokumenterade den svenska folkliga kulturen under 1800-talet genom teckningar, akvareller och anteckningar.

År 1813 föddes Nils Månsson i Ingelstråde i Höganäs kommun, i en enkel bonde- och skomakarfamilj. Han började försörja sig som allmogemålare redan vid 12 års ålder. Han var bara 17 år när han anställdes som ritbiträde på Höganäsbolaget.

Nils Månsson upptäcktes av greve Jacob Gustav de la Gardie som också hjälpte honom in i Konstakademien i Stockholm. I samband med detta tog sig Nils Månsson artistnamnet Mandelgren.

Under resor runt om i Sverige ritade han av fornlämningar, redskap, inventarier, bostäder och klädedräkter. Han fick också möjlighet att ge ut ett planschverk, "Skandinaviska Minnesmärken från medeltiden 1855-1862". Mandelgren fick ekonomiskt stöd av Napoleon III i Frankrike till tryckning av verket.

Mandelgren planerade också att ge ut "Atlas till Sveriges Odlingshistoria" där alla föremål skulle ordnas kronologiskt. Det skulle ges ut fyrtio häften men projektet avbröts när endast fyra häften var gjorda. Mandelgren kämpade för att bli erkänd som forskare och vetenskapsman, men blev ofta sedd över axeln inom akademiska kretsar på grund av sin brist på formell utbildning.

Nils Månsson Mandelgren arbetade för att förbättra husslöjden och konstutbildningen. Framförallt utbildning åt arbetarklassen. Han grundade under sin livstid en söndagsritskola som en gång skulle bli Konstfack och Svenska Slöjdföreningen. Nils Månsson Mandelgren dog 1899.

Underlaget till "Sveriges Odlingshistoria" finns idag på Folklichsarkivet i Lund. Det består av 30000 grafiska tryck, teckningar, akvareller, fotografier, uppsatser, brev och reseanteckningar.

